

N:o 101.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 maj 1891.
— — — — Andra Kammaren den 14 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, med begäran om ändring af
47 § i gällande tullstadga.*

(Bevillningsutskottets betänkande n:o 6.)

Till Konungen.

De uti 46 och 47 §§ i Eders Kongl. Maj:ts tullstadga den 2 november 1877 lemnade stadganden gälla allenast för däckade fartyg under trettio tonn och öppna båtar och äro framkallade af farhåga för att smugglingsförsök lättare skola kunna ske med dylika fartyg än med andra. Vid skeppares uraktlåtenhet att ställa sig till efterrättelse tullstadgans föreskrifter har man i allmänhet åtnöjt sig med att bestraffa skepparen; men enligt 47 § varder i nu föreliggande fall jemväl godset förverkadt och således äfven lastegaren straffad. Har denne ingen del uti den begångna förseelsen, är ett sådant straff ytterst obilligt och tydligen stridande emot allmänt antagna straffrättsliga grundsatser. Straffbestämmelsen hvilat på den presumptionen, att lastegaren är delaktig uti förseelsen, men denna presumption torde i de flesta fall icke vara riktig och borde väl åtminstone icke få gälla, der dess origtighet klarligen ådagaläggas.

Bland berörda bestämmelser är det i synnerhet stadgandet om att skepparen skall före afresan till svenske konsuln å platsen ingifva den upprättade märkrullan jemte afskrift af densamma, hvilket vanligast

föranleder den i 47 § stadgade ansvarspåföljd. Denna föreskrift är tydligen lemnad för att konsuln skall kunna om fartygets afgang underätta tullkammaren å vare sig destinationsorten eller å den plats, der fartygets hemort är belägen, så att tullmyndigheten derstädes skall kunna vaka öfver, att någon lossning der icke sker före förtullningen. Redan det för skepparen stadgade ansvaret för underlåtenhet att uppvisa märkrullan för konsuln synes Riksdagen vara ovanligt strängt, då han för denna förseelse straffas såsom för oloffig varuinförsel, en stränghet som förefaller så mycket hårdare, som skepparen i de uti 3 och 4 mom. af 46 § uppräknade fall är befriad från berörda skyldighet och således lätt kan af glömska eller af okunnighet om svenskt konsulats befintlighet på platsen råka att förbise förpligtelsen i sådana fall, då befrielse derifrån icke är lemnad. Men vida hårdare är det naturligtvis för varuegaren att få plikta och dyrt plikta för en dylik skepparens uraktlåtenhet. Äfven uti öfriga i 47 § uppräknade fall, der godset till följd af annan försummelse från skepparens sida skall vara förverkadt, synes stadgandet härom vara obilligt gent emot en till förseelsen alldeles oskyldig varuegare. Strängheten uti stadgandena att, derest å märkrullan saknas tullpliktigt gods, som i farkosten anträffas, eller i farkosten saknas tullpliktigt gods, som å märkrullan är upptaget, i förra fallet godset och i senare fall dess värde skall vara förbrutet, framträder desto skarpare, som en dylik straffpåföljd icke är föreskrifven, om en sådan förseelse begås å större fartyg än dem, för hvilka berörda stadganden gälla. Utom rättvisa och billighet tala äfven praktiska skäl för upphäfvandet af ifrågavarande stadgande. Bestämmelser, sådana som de här omnämnda, äro synnerligen egnade att afskräcka varuförsändare, såväl svenska som i synnerhet utländska, från att använda berörda mindre, svenska farkoster, och den sjöfartsnäring, som i ganska stor utsträckning drifves af vår kustbefolkning, blifver, allt eftersom handelsverlden hinner att bli bekant med den ofantliga risk en varuförsändare utsätter sig för genom att anförtro sin egendom åt dylika svenska fartyg, i högsta grad försvårad och inskränkt.

Slutligen bör ock påpekas, att det straff, som stadgats för i berörda paragrafer omförmäld uraktlåtenhet, kan, ehuru uraktlåtenheten är densamma, ena gången, om lasten är obetydlig, blifva ringa, men en annan gång deremot, om lasten är dyrbar, ytterst svår.

En ändring af ifrågavarande stadganden finner Riksdagen därför vara synnerligen önskelig. Vid en sådan förändrings vidtagande är emellertid att iakttaga, att man dels icke förbiser syftet med dessa stadganden, förebyggandet af en oloffig varuinförsel, dels ock tillser,

att det med förändringen afsedda ändamålet varder uppuådt. Af förstberörda anledning torde man icke kunna våga att utan all inskränkning fritaga lastegaren från ansvar för ifrågavarande förseelser. Klart är nemligen, att om en varuförsändare önskar smuggla in varor i landet och af sådan anledning vill frigöra sig från den kontroll, som innefattas uti ifrågavarande föreskrifter, skall han söka välja en skeppare, som är beredd att, om smugglingsförsöket misslyckas, underkasta sig den för dessa föreskrifters uraktlåtande stadgade ansvarspåföljden. I sådant fall bör naturligtvis lastegaren kunna straffas, och en konfiskation af den honom tillhöriga lasten är då ock en synnerligen lämplig påföljd.

Att åtnöja sig med ett stadgande, att konfiskationen skulle inträda först när varuegaren bevisligen varit i förseelsen delaktig, måste härvid anses betänkligt, ty i de flesta fall har delaktigheten naturligtvis bestått i att lastegaren förmått skepparen till smugglingsförsöket eller åtminstone varit om detsamma medveten, och i sådana fall torde delaktigheten vara ytterst svår att bevisa. Men äfven om man bibehåller nu gällande presumtion, genom hvilken lastegaren i regel antages meddelaktig i sådana skepparens förseelser, hvarom här är fråga, och äfven om man, med detta antagande, likaledes bibehåller den nu gällande grundsats, att lastegaren skall med hela lasten ansvara för att ifrågavarande föreskrifter iakttagas, måste väl befrielse från detta ansvar kunna och böra stadgas som en undantagsbestämmelse, hvilken får tillämpas, när uppenbart är att lastegaren är i allo oskyldig.

Till afhjelpande af det för lastegaren obilliga uti ifrågavarande bestämmelser har uti inom riksdagen väckt motion föreslagits, att vid de beslag, som i 47 § omförmälas, lastegaren ej skulle frändömas sin egendom, så snart »vid domstolsförhöret ådagalades», att han icke varit delaktig i skepparens lagstridiga handlingssätt eller eljest försummat något, som honom såsom lastegare ålegat vid varuinförsel. En sådan affattning af stadgandet torde dock icke vara tillfredsställande. Skulle nemligen af lastegaren fordras, att han ådagalade, det vill säga lagligen bevisade, att han icke varit delaktig i skepparens förseelse, och således hvarken förmått skepparen till eller varit medveten om förseelsen, skulle man på lastegaren ställa en fordran, som han näppeigen någonsin skulle kunna uppfylla. Vida omöjligare, än det i allmänhet för åklagaren torde vara att bevisa lastegarens skuld, skulle det för den senare blifva att med fullt bindande bevisning ådagalägga sin oskuld.

Olämpligheten af dylika stadganden har erfarenheten redan gifvit

vid handen. Så föreskrifves t. ex. i tullstadgan dels i 18 § att, om tullpliktigt gods finnes i fartyget så förstucket eller undandoldt, att oloflig införsel deraf uppenbarligen är tillämnad, men skepparen kan i bevis leda, att han om godsets inpraktiserande i fartyget ej egt kunskap, skepparen varder fri från ansvar för oloflig varuinförsel och allenast straffas för underlåtenhet i tillsynen om fartyget, dels ock i 24 §, att om vara finnes i annan förstucken eller insmugen, men egaren eller emottagaren af godset kan visa, att försöket till tullförsnillning blifvit utan hans vetskap vidtaget, så varder han från ansvar fri och blott godset förverkadt. Men vid tillämpningen har det visat sig omöjligt att åstadkomma en så stark bevisning som den af tullstadgan i dessa fall fordrade, och domstolarne lära därför ock hafva åtnöjt sig med att af undersökningen uppenbarligen framgått, att den åtalade icke varit i förseelsen delaktig, för att befria honom från den högre ansvarspåföljden. Då det nu icke gerna kan vara lämpligt att i tullstadgan införa ännu ett stadgande, hvilket genom sin stränghet i fordran på bevisning skulle hafva till föjd, att antingen det med förändringen åsyftade ändamålet icke blefve uppnådt eller ock att domstolarne tvunges att vid tillämpningen åtnöja sig med mindre bevisning än lagen fordrade, har Riksdagen icke kunnat tillstyrka eu sådan affattning af paragrafen som den här ofvan omförmälda. Syftet att utan allt för stora bevisnings-svårigheter å ena sidan kunna med straff åtkomma en uti ifrågavarande förseelser delaktig lastegare och å den andra från straffpåföljd fritaga en lastegare, som till sådan meddelaktighet är alldeles oskyldig, torde bäst kunna vinnas genom ett så affattadt stadgande, som här ofvan antydts.

På grund häraf får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t vidtaga den ändring i 47 § gällande tullstadga, att den måtte erhålla följande lydelse:

»§ 47.

- Mom. 1. — — — — —
 Mom. 2. — — — — —
 Mom. 3. — — — — —

Mom. 4. Derest uppenbart är, att lastegare icke varit uti de i denna paragraf omförmälda förseelser delaktig, vare det honom tillhöriga gods icke förbrutet.»

Stockholm den 14 Maj 1891.

Med undersåtlig vördnad.